

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Praesertim Augustini, Et Thomae Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Sacramentis In Genere Et Specie - Libros Octo Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput 25. Hæreticorum à ratione argumenta digna non sunt Phlosopho,
multò minùs Theologo Christiano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73212](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73212)

tud servare voluit. Quod probat tum ex osculo, quod ab ipso benigne suscepit, tum ex eo quod ipsum admiserit ad convivium, in quo pacis & unitatis signum tradidit. Convivium quippe Eucharisticum, & Sacramentum est corporis sanguinisque Christi, verè, realiter & substantialiter presentis, & signum sensibile unitatis & pacis. Idèdè verò Augustinus ibi potius dicit, Christum pro signo unitatis dedisse figuram corporis sui, quam corpus suum: quia corpus Christi, secundum se præcisè, non est sensibile signum istius unitatis, sed secundum species panis & vini, quæ in tantum sunt figura corporis & sanguinis Christi, in quantum sunt signum sensibile ipsius.

326 Arguunt 9°. ex concione in Pf. 98. *Non hoc corpus, quod videtis, manducatur estis, & bibitur illam sanguinem, quem sursuri sunt, qui me crucifixerunt. Sacramentum aliquid commendavi vobis, spiritualiter intellectum vivificabit vos.*

Respondeo Augustinum non negare quod manducatur essent idem corpus quoad substantiam, sed quoad existendi modum: neque enim illud manducatur erat in statu mortali, passibili, visibili, & divisibili; in quo fuit quando visus fuit, & crucifixus; sed in statu immortalis, impassibili, invisibili, & indivisibili. Verba itaque ista: *Non hoc corpus, quod videtis, manducatur estis*, Lanfrancus optimè explicat dicens: *ipsum quidem, & non ipsum: ipsum invisibiliter, & non visibiliter.* Ipsum indivisibiliter, & non ipsum extensè, & divisibiliter: ipsum in statu immortalitatis, & impassibilitatis, & non ipsum in statu mortalitatis, & passibilitatis. Unde Augustinus subdit: *Esti necesse est illud visibiliter celebrari, necesse est invisibiliter intelligi.* Neque enim Christi corpus in hoc Sacramento existit modo naturali, sed sacramentali. Propter quod dixit: *Sacramentum aliquid commendavi vobis.* Addendo verò, *spiritualiter intellectum vivificabit vos*, veram substantiam Dominicæ carnis non excludit, sed carnalem intellectum illius, qualis erat Capharnaitarum, qui putabant quod Dominus præcisus erat particulas quasdam de corpore suo, & daturus illis, ut ibidem Augustinus observat. Simili sensu ibidem dicit, quod Anna, mater Samuelis, *non carnaliter Samuellem habere voluerit*, non excludendo substantiam carnis, sed finem carnalem: quia ipsum habere voluit, ut Deo, non carni serviret. Quodque substantiam carnis Christi Augustinus non excludit ab hoc Sacramento, perspicue declarat, eodem loco dicendo: *De carne Mariæ carnem accepit. Et quia in ipsa carne hic ambulavit, & ipsam carnem (quam utique de carne Mariæ accepit, & in qua hic ambulavit) nobis manducandam ad salutem dedit.* Ipsam (inquam) in seipsa, non in figura, non in virtute vel effectu, sed ipsam carnem Verbo unitam, ideòque adorandam, prout apertè significant verba sequentia: *Nemo autem illam carnem manducat, nisi prius adoraverit.*

327 Arguunt 10°. ex lib. 3. de doctr. Christ. c. 16. ubi postquam dixit: *Si præceptura, Scripturæ, locutio flagitium aut facinus videtur jubere... figurata est: exemplificat in hisce verbis Christi Joan. 6. Nisi manducaveritis carnem Filii Hominis, & sanguinem biberitis, non habebitis vitam in vobis: quia factus vel flagitium videtur jubere. Figura est ergo præcipiens Passioni Dominicæ commendandum, & suaverit, atque utiliter recondendum in memoria, quod pro nobis caro ejus crucifixa & vulnerata sit.*

Respondeo verba Christi Joan. 6. non videri flagitium aut facinus jubere, nisi intellecta de carne Christi eo modo manducanda, quo à Capharnaitis putabatur, modo utique carnali, ferino & eructo, ipsam in partes scilicet masticando. Sic

proinde intelligendo, verissimè ab Augustino dici, quod figurata sit locutio, præcipiens communicare passionibus Christi. Sed quia nulla est apparentia flagitii vel facinoris, Christi carnem manducare, realiter quidem, & substantialiter, sed modo spiritali, indivisibili & incremto: hoc modo intellectam Christi locutionem Augustinus non vult esse figuratam, sed priori modo duntaxat.

328 Ecce quam inania sunt argumenta Berengarianorum & Calvinistarum ex Augustino, ut ostensum est ex ipsomet Augustino. Et profectò cum tota hæc Ecclèsia, omnesque Societates & Nationes Christianæ ipsum intellexerint in sensu à nobis allato; nimium petulantis ingenii est, illi sensui, ab omnibus recepto, ipsaque antiquitate & universalitate consecrato, Augustinianoque textui & scopo conformi, cum pauculis contradicere, conquisitisque obsecratoribus Augustini testimoniis, clariore textu ejusdem per ea obcurare; cum econtra ad obscuriores locutiones illustrandas (ut ipse ait l. 2. de doctr. Christ. c. 9.) de manifestioribus sumantur exempla, & quadam certarum sententiarum testimonia dubitationem de incertis auferant. Itaque sensus uno loco obcurus, per clariora alia loca est illustrandus. Quemadmodum enim hæreticorum est ex dubiis & obscuris quæ certa & manifesta sunt male interpretari; ita solis est prudentiæ & pietatis Catholice, ex indubitatis atque evidentibus, & firmare ambigua, & latentia declarare, inquit Facundus Hermian. l. 9. c. 5.

CAPUT XXV.

Hæreticorum à ratione argumenta digna non sunt Philosopho, multo minus Theologo Christiano.

329 **C**um adversus divinam omnipotentiam pugnent, ne refutatione quidem digna sunt. Quomodo (inquunt) corpus Christi, cum omnibus partibus suis, in cælo occupans sexpedale ut minus spatium, in Eucharistia redigi potest ad punctum? Quomodo accidentia panis & vini existere possunt sine subjecto? Quomodo idem Christi corpus existere potest extensum in cælo, inextensum in Sacramento? Quomodo torum & integrum in omnibus panibus consecratis, atque in infinitis propè locis? Quomodo corpus Salvatoris omnes aequaliter sumunt, sive qui comedunt magnum, sive qui comedunt parvum panem consecratum? Quomodo nutriuntur corpora nostra accepto Sacramento? Non enim nutriuntur ex substantia panis, quæ secundum nos per consecrationem esse desit. Neque ex substantia corporis Christi, utpote quæ in substantiam corporis nostri minime convertitur. Multo minus ex accidentibus solis panis & vini. Quomodo ex pane consecrato nascuntur vermes specie panis corrupta? Quomodo acetum, & spiritus vini provenit ex calice consecrato? Quomodo Deus purissimus non polluitur, dum à sordidissimis peccatoribus sumitur?

330 Ecce qualibus argumentis omnipotentia divina humana contradicit infirmitas, quam possidet vana! inquit Augustinus l. 22. Civ. Dei c. 11. Hæc utique objiciunt, qui ab Ecclèsia unitate divisi, dum fieri nolunt discipuli veritatis, magistri sunt erroris, ait S. Fulbertus episc. 1. At si Deum omnipotente credis, & hoc consequitur ut credas, hæc per Omnipotentem fieri posse, nec Deum purissimum magis pollui, dum os & stomachum peccatoris ingreditur, quam solares radios, dum in sordidissimam cloacham illabuntur.

331 Dic, quisque hæc objicis, an ea quæ dixisti, infinita Dei potentia ideò non potest, quia finitas intellectus tuus, quomodo ab Omnipotente fieri

possint, capere non potest? At recognosce infinites plura & maiora Deum facere posse, quam tu, & creaturæ omnes, etiam Angelicæ, capere valeatis. An Trinitatis mysterium idem impossibile, quia tibi, & creaturis omnibus incomprehensibile? An similiter mysterium Incarnationis? Ista utique mysteria Argant, & veteres hæretici similibus impetuntur argumentis, quibus tu mysterium Eucharistiæ. Quomoddò (inquirebant) Pater & Filius & Spiritus sanctus idem esse possunt in natura, & non esse idem in persona: cum quæcumque eadem sunt uni tertio, eadem sint inter se? Quomoddò æternus fieri potest temporalis? Immetus fieri parvulus? impassibilis pati, immortalis mori, &c.? Quomoddò factus infans exire potuit ex claufo Virginis utero, &c.?

332 Ad hæc igitur omnia una est responsio: apud homines hæc impossibilia sunt; apud Deum autem omnia possibilia sunt. Et, ut tolerabile sit quòd hæc obijciantur à Muhametanis; intolerabile profectò quòd similia obijciantur à Christianis, qui ex reliquis mirabilibus operibus Omnipotentis utcumque capere possunt, quòd hæc quoque possit Deus. Idem ergo corpus pluribus in locis simul ponere potest, qui plura in uno eodem loco; ut cum Christus exit e tumulo claufo, vel ad discipulos janus clausus ingressus est. Nec Christi corpus ad punctum spatii minus redigi potest Omnipotentis virtute, quam Camelus per foramen acis transire. Quod Deo possibile Christus Matth. 19. contestatur. Nec Deo difficile miraculum, quo corpus Saluatoris æquè integrum sumunt, siue qui magnum, siue qui paruum panem consecratum sumunt; quàm miraculum illius miraculi præfiguratum, olim paratum in Manna, de quo, nec quis plus collegerat, habuit amplius, nec qui minus parauerat, reperit minus. Exod. 16. Neque cæteræ difficultates apud Deum sunt difficultates, qui in hoc mysterio memoriam facere voluit mirabilium suorum, multaque proinde miracula facere, ad miraculum miraculorum maximum occultandum. Vide tamen infra num. 382. & ex ibi dicendis apparebit, quòd dum corpora nostra nutriuntur accepto Sacramento, non nutriuntur ex substantia corporis Christi, neque ex substantia panis, quæ remanserit, neque ex folis accidentibus, sed ex substantia miraculosè de novo creata, idem præstante quòd substantia illa panis præstitisset, si remansisset. Et simili modo ex pane consecrato, siue potius, ex materia creata in locum illius, generantur vermes, & alia consequuntur, quæ in objectione tanguntur.

333 Nec opus est ad obijcta illa plura addere, quæ Catholici solent in Physica copiosius dissolvere, & ad quæ sancti Patres ne quidem dignati sunt respondere, considerantes, quòd ut Ermulfus Rosenfis Episcopus ait ipse. to. 2. pag. 440. has nodosas disputaciones illi obijcere solent, quos amor humane laudis, quos savor fatigat popularis, qui gaudent imperitis scrupulosarum parare laqueos questionum, quibus sacrarum non sufficit robur scripturarum; quibus potius est sequi rationem sapientie secularis, quæ stulta facta est à sapientia Dei, quam fidei veritatem, quæ inscrutabilis penetrat, & rationis impotentiam pertransiens, ascendit usque ad ipsum numum Dei. At iustus ex fide vivens, humiliter sequens, non sensum suum preferendo, sed Domini sui mandata reverenter amplectendo, omnia credit, quæ Spiritus sanctus credenda esse præcipit. NON QUÆRENS QUOMODÒ HOC VEL ILLUD ESSE POSSIT, sed ad omnia divinitus imperata, quæ legit, vel audit, utpote mitis & humilis corde, humillimè acquiescit.

334 Hanc etiam viam inuisit videtur Concilium Tridentinum sess. 13. c. 1. dum sic loquitur: Nos

enim hæc inter se pugnant, ut ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in calis affideat, iuxta modum existendi naturalem, & ut multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, eadem existens ratione, quam est verbis exprimeret vix possumus, possibile tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, esse qui possumus, & constantissimè credere debemus. Ita etiam Majores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt, &c.

CAPUT XXVI.

Corpus & sanguis Christi non sunt realiter & substantialiter in Eucharistia per impanationem; sed per veram realemque transubstantiationem, seu conversionem totius substantie panis in substantiam corporis, & totius substantie vini in substantiam sanguinis Christi, manentibus dumtaxat speciebus panis & vini.

Est fidei veritas, contra Calvinistas & Lutheranos, ab eodem Concilio Tridentino definita sess. 13. c. 4. his verbis: Quoniam autem Christus Redemptor noster corpus suum id quod sub specie panis offerbat, verè esse dixit; idcirco per suam semper in Ecclesia Dei fuit, idque nunc denudè sancta hæc Synodus declarat, per consecrationem panis & vini, conversionem fieri totius substantie panis in substantiam corporis Christi Domini nostri, & totius substantie vini in substantiam sanguinis eius. Quæ conversio convenienter & propriè à sancta Catholica Ecclesia Transubstantiatio est appellata. Et can. 2. Si quis dixerit in sacrosancti Eucharistie Sacramento remanere substantiam panis & vini, unà cum corpore & sanguine Domini nostri Jesu Christi, negaveritque mirabilem illam & singularem conversionem totius substantie panis in corpus, & totius substantie vini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis & vini, quam quidem conversionem Catholica Ecclesia apostolicè Transubstantiationem appellat, anathema sit.

Hoc anathemate specialiter perstringitur Lutherus, in hoc mysterio impanationem docens, & transubstantiationem negans. Vult enim quòd substantia panis & vini in eo remaneat realiter unà cum corpore & sanguine Christi. Sed Catholica veritas (quam ante Tridentinum definitierant Concilia. Later. sub Innoc. III. cap. firmiter de sum. Trin. Constantiense sess. 8. & Florentinum in Decreto de Sacram.) fundatur in veritate verborum Christi, hoc est corpus meum. Neque enim Chilitus ait: in hoc latet corpus meum, vel cum hoc est corpus meum, vel hic est corpus meum: sed hoc est corpus meum. Quod non esset verum, si substantia panis sub propria specie, seu propriis accidentibus ibi remaneret. Quia pronomen hoc demonstraret panem: sensus proinde foret, panis est corpus meum. Quod aperte falsum est: cum nulla sit identitas inter panem & corpus Christi. Omnis verò prædicatio unius de alio in communi omnium sensu affirmatio est identitatis, inter utrumque. Si enim absque illa identitate, unum de alio prædicare liceret, de nihilo aliquid, de tenebris lux, de luce tenebræ, de Christo Belial, de Belial Christus prædicari possent. A quo abhorret communis sensus omnium.

Quòd autem pronomen hoc demonstraret substantiam panis, si ibi sub propria specie remaneret, tamen etiam corpus Christi ibi esset, probatur, quia quando due substantie simul sunt in eodem loco, quarum una ibi ad sensum est sub propria specie, altera ibi ad sensum non est sub propria